

IVO RUSZKOWSKI

1921. – 1998.

ZAGREB, 2000.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA – SVEZAK 91

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA – SVEZAK 91

ISBN 953-154-446-8

ISSN 1330-0865

Uredio
Akademik DRAGAN DEKARIS

RAZRED ZA MEDICINSKE ZNANOSTI

IVO RUSZKOWSKI
1921. – 1998.

ZAGREB, 2000.

W. R. M. M. M. M.

IVO RUSZKOWSKI (1921. – 1998.)

Akademik Ivo Ruszkowski rođen je u Đakovu 14. lipnja 1921. godine, gdje je završio osnovnu i građansku školu. Srednje obrazovanje, nakon Osijeka, završio je u Zagrebu 1940. godine u V. muškoj gimnaziji. Iste godine upisao je studij medicine koji je završio na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1946. godine. Nakon završenog liječničkog staža u Osijeku i Rijeci, početkom 1948. godine zaposlio se u Kotarskoj zdravstvenoj stanici Nova Gradiška, odakle je nakon godinu dana upućen na tečaj za načelnike saniteta i sanitarne inspektore u Zagreb. Po povratku s tečaja, nakon tri mjeseca, je primljen u službu GNO-a Nova Gardiška s radnim mjestom u Upravi za zaštitu narodnog zdravlja. U Novoj Gradiški je ostao do 1950. godine kada je izabran za asistenta liječnika u Klinici za ortopediju Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Specijalistički ispit iz ortopedije položio je 1954. godine, a 1957. godine obranio je doktorsku disertaciju s temom: "Atipična prirođena iščašenja kukova". To je prva doktorska disertacija liječnika kliničara na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Dr. sci. Ivo Ruszkowski 1959. godine habilitirao se na Medicinskom fakultetu u Zagrebu na temelju habilitacijskog rada "Solitarne koštane ciste". Godine 1965. izabran je i postavljen u zvanje docenta, 1967. godine za izvanrednog profesora, a 1972. godine za redovitog profesora za predmet ortopedija pri Klinici za ortopediju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Kliničkom bolničkom centru u Zagrebu. Nakon odlaska u mirovinu izabran je 1989. godine za emeritus profesora Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od 1972. godine do umirovljenja 1986. godine bio je

predstojnik Klinike za ortopediju Medicinskog fakulteta u Zagrebu u Kliničkom bolničkom centru na Šalati, a ujedno je bio i predstojnik Katedre za ortopediju na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Ruszkowski boravio je 1958. godine kao stipendista Svjetske zdravstvene organizacije šest mjeseci u Skandinavskim zemljama u najprestižnijim ortopedskim odjelima, i to u: Norrbackainstitutet u Stockholmu, zatim u ortopedskim klinikama u Uppsali, Göteborgu i Lundu. Posjetio je također veće ortopedske ustanove u Helsinkiu, Oslu i Copenhagenu. Iste godine bio je mjesec dana na usavršavanju u Royal Orthopaedic Hospital u Londonu.

Školsku godinu 1961/62. profesor Ruszkowski proveo je, kao stipendist Njemačkog društva za istraživački rad, u svojstvu znanstvenog asistenta kod prof. dr. Friedricha Pauwelsa u Aachenu, gdje se bavio biomehanikom sustava za kretanje i njenom primjenom u ortopediji.

Možemo slobodno reći da su boravak u Aachenu i stalne veze koje je nakon toga održavao s profesorom Pauwelsom bili od sudbinskog značenja za cjelokupnu kasniju akademsku karijeru profesora Ruszkowskog, odnosno bolje je reći za kasnije znanstveno usmjerenje profesora Ruszkowskog i njegovih mlađih suradnika, a to je biomehanika sustava za kretanje. Profesor Ruszkowski i dalje je posjećivao renomirane ortopedske ustanove u svijetu, pretežno u Europi. Tako je 1969. godine i 1971. godine bio po mjesec dana u Istituto Ortopedico Rizzoli u Bologni, zatim 1975. godine boravio je kraće vrijeme u Centralnom institutu za ortopediju i traumatologiju (CITO) u Moskvi, a iste je godine boravio tri mjeseca u A.H. Werner institutu u Njemačkoj, gdje se je bavio istraživanjima biomehaničke podloge nastanka iskrivljenja kralješnice.

Kao sveučilišni profesor na kliničkom predmetu na Medicinskom fakultetu uključen je u stručnu, nastavnu i znanstvenu djelatnost. Rijetki su ljudi koji su podjednako dobri u sve tri navedene djelatnosti. Profesor Ruszkowski bio je izvrstan u sve tri

djelatnosti. Bio je izvrstan stručnjak i operater, bio je prirodno nadaren nastavnik i izvrstan znanstvenik.

U *stručnom radu* uveo je nove metode liječenja kao što su kauzalna terapija i sekundarna profilaksa, temeljene na principima primijenjene biomehanike sustava za kretanje. Na odgovarajući način je uklopio fundamentalna biomehanička istraživanja u klinički stručni rad. Tako je npr. u dijagnostici nestabilnosti zdjelice dao originalna zapažanja biomehaničkih kompenzacija nestabilnosti, a koja zapažanja su ušla u udžbeničku literaturu širom svijeta. Vrijedni su mu i dijagnostički doprinosi u kliničkim analizama normalnog i poremećenog hoda uz originalna tumačenja uzročnih čimbenika šepanja u kuku. Profesor Ruszkowski je u klinički stručni rad uvijek uvodio spoznaje iz fundamentalnih medicinskih istraživanja i općenito najmodernije spoznaje iz svjetske medicine i tako dao zapažen doprinos u poboljšanju dijagnostike i liječenja bolesti i ozljeda sustava za kretanje. Kada se govori o stručnom radu profesora Ruszkowskog tada je potrebno istaknuti i njegov doprinos u organizaciji rada i u opremanju, tj. modernizaciji Klinike za ortopediju. Za vrijeme dok je bio predstojnik Klinike, tj. od 1972. do 1986. godine u Klinici je obnovljen operacijski trakt, nabavljen je najsuvremeniji rendgen, ali što je najznačajnije kontinuirano su obnavljani kadrovi i dovođeni mladi ljudi, koji su usmjeravani u određena područja ortopedije što je dovelo do stručnog procvata Klinike. Međutim, profesor Ruszkowski nije nikada mislio samo na procvat Klinike za ortopediju nego i cijelokupne ortopedije u Hrvatskoj. Stručno je povezao mnoge ortopedске ustanove u Hrvatskoj s Klinikom kroz mnogobrojne zajedničke mjesečne sastanke, gdje su se donosili zajednički stavovi o pojedinim stručnim i staleškim problemima.

U *nastavnom radu* profesor Ruszkowski je dao također veliki doprinos. Modernizirao je i izvršio reorganizaciju nastave iz ortopedije primjenom novih nastavnih metoda i novih oblika praktične nastave iz ortopedije. Napisao je više nastavnih tekstova od skripata iz ortopedije za srednje medicinske škole, preko

udžbenika ortopedije za studente medicine, do monografija za poslijediplomski studij iz ortopedije. Prvenstveno je potrebno istaknuti udžbenik "Ortopedija" koji je doživio četiri izdanja, i kroz dvadeset i pet godina odigrao neprocjenjivu ulogu u odgoju studenata medicine, liječnika opće medicine, specijalista ortopedije i graničnih struka s ortopedijom. Profesor Ruszkowski utemeljio je prvi poslijediplomski studij iz ortopedije još 1973. godine, što je znatno pridonijelo izobrazbi liječnika specijalista ortopedije. Isto tako, uveo je biomehaniku sustava za kretanje kao nastavni predmet u više poslijediplomskih studija na Medicinskom fakultetu i na Sveučilištu u Zagrebu. Bio je rođeni nastavnik i uživao je prenositi znanje mlađima i to od studenata, medicinskog osoblja, specijalizanata, preko magistranata i doktoranata do docenata i mlađih profesora. Bio je zaljubljen u svoju struku ortopediju i svi njegovi učenici uvijek će se sjećati žara kojim je taj osjećaj prema ortopediji nastojao prenijeti na svoje đake.

U povijesti hrvatske ortopedije profesor Ruszkowski ostat će zapisan kao čovjek koji je od ortopedije napravio *znanstvenu disciplinu*. Danas sjećajući, se profesora Ruszkowskog, sjećam se i njegovih riječi: "Što se više napušta empirija, to se u kliničkom radu postižu sve bolji uspjesi. Biologija i tehnika označuju u nedjeljivoj svezi znanost u ortopediji." Zahvaljujući profesoru Ruszkowskom temeljnom znanosti u ortopediji postaje biomehanika. Proučavanje utjecaja mehaničkih sila na sustav za kretanje i promjene što ih one uzrokuju postaju temelji proučavanja normalne i poremećene funkcionalne prilagodbe skeleta. Odnos funkcije i oblika i njihova ravnoteža, zatajivanje, bolest, oštećenje i trošenje te kompenzacija, tolerancija i adaptacija u okvirima opteretivosti i pasivne deformacije postaju pojmovi moderne funkcionalne ortopedije. Rodonačelnik moderne funkcionalne ortopedije u našoj zemlji, ali i u Europi i svijetu bio je upravo profesor Ruszkowski koji utemeljuje "Zagrebačku biomehaničku školu". Okupio je stručnjake različitih specijalnosti, u suradnji više fakulteta i znanstvenih ustanova, i vodio je zajednički tj. ekipni

istraživački rad inženjera-mehaničara, elektroničara, humanih i veterinarskih anatoma i kliničara različitih specijalnosti. S tim u svezi organizirao je i više domaćih i internacionalnih sastanaka, simpozija i kongresa, a naravno proizašli su i mnogi magisteriji, doktorati i vrijedne publikacije. Taj sustavni rad kroz više od dvadesetak godina imao je vidan utjecaj na razvoj biomehanike ne samo u našoj zemlji nego i u inozemstvu. Profesor Ruszkowski, uz svog učitelja Pauwelsa i prijatelja Kumera, postaje korifej europske i svjetske biomehanike. U tom svijetlu treba sagledati i veliko međunarodno priznanje koje je doživio profesor Ruszkowski kada je pozvan da održi "Instrukcioni tečaj iz primijenjene biomehanike kuka" na XV. svjetskom kongresu ortopeda i traumatologa 1981. godine u Rio de Janeiru, zatim predavanje na simpoziju o biomehanici Njemačkog društva za istraživački rad u Kölnu 1982. godine, te na 70. kongresu Njemačkog ortopedskog društva u Essenu 1983. godine.

Navest ću naslove znanstvenih projekata koje je vodio profesor Ruszkowski. To su: "Utjecaj mehaničkih faktora na enhondralnu osifikaciju", zatim "Biomehanička istraživanja funkcionalne adaptacije skeleta u normalnim i poremećenim stanjima", zatim projekt "Učestalost aseptičke nekroze glave femura s osobitim osvrtnom na alkoholizam". Posebno treba istaknuti projekt pod naslovom "Biomehanička i ergonomska istraživanja u konstrukciji vlastite endoproteze zgloba kuka" u suradnji s dugogodišnjim suradnikom i prijateljem prof. dr. dipl. ing. Osmanom Muftićem i učenikom prof. dr. Dubravkom Orlićem. Ovaj znanstveni projekt o endoprotezi zgloba kuka dobio je najveće priznanje time što je provjeren od strane velikog švicarskog koncerna "Sulzer", i što je na temelju rezultata navedenog projekta u praksi primjenjivana endoproteza kuka nazvana ROM (Ruszkowski-Orlić-Muftić). Nakon kliničkih iskustava i razvojem tehnologije u proizvodnji i oblikovanju endoproteza zgloba kuka razvijena je sljedeća generacija femoralnog dijela endoproteze pod nazivom PROMOD, koja je bila modularnog tipa i koja se također primjenjivala u kliničkoj praksi. Nadalje, profesor Ruszkowski vodio je projekte pod naslo-

vom: "Biomehanička i ergonomska istraživanja uzroka, mogućnosti sprečavanja i liječenja kroničnih bolesti kralješnice i velikih zglobova" te projekt u okviru HAZU pod naslovom: "Analiza aksijalne sile, kao uzroka ozljede zgloba kuka i koljena u vozilu pri prometnim nesrećama". Ovaj projekt je ostao nedovršen zbog bolesti, a potom i smrti voditelja, i držim da je dužnost nas koji se smatramo učenicima profesora Ruszkowskog da taj projekt i nastavimo i završimo. O svim znanstvenim istraživanjima i projektima koje je profesor Ruszkowski inicirao i u kojima je surađivao, kao i o mnogobrojnim znanstvenim magisterijima i doktoratima koji su obranjeni pod njegovim vodstvom, ostat će zapisani podaci na ponos i čast pokojnom profesoru Ruszkowskom, ali i svima nama koji se smatramo njegovim sljedbenicima. Zahvaljujući profesoru Ruszkowskom ortopedija je i u našoj zemlji postala prava znanost, ali zahvaljujući osobnosti profesora Ruszkowskog nikada znanost odvojena od čovjeka kao složene ljudske jedinice. Kod Ruszkowskog "sensus orthopaedicus" kako ga je nazvao Hackenbroch, ostaje cjelina fizikalno-mehaničkih i biološko-psihičkih ovisnosti, kako u svojstvenosti ortopeda kao stručnjaka tako i u principima same ortopedije. Profesor dr. Ivo Ruszkowski objavio je preko 200 znanstvenih i stručnih radova, enciklopedijskih članaka, monografija, završnih izvješća znanstvenih projekata, spomenica, recenzija i ostalih publikacija. Njegovi znanstveni radovi objavljeni u zemlji i inozemstvu bili su pretežno iz područja biomehanike sustava za kretanje. Objavio je samostalno ili u koautorstvu 12 knjiga i monografija, uključujući već spomenuti udžbenik "Ortopedija" (sa svoja četiri izdanja). Spomenut ću naslove nekih najznačajnijih knjiga, i to: "Dijagnostika kuka" 1970., "Normalan i poremećen hod čovjeka", 1981., "Endoproteza zgloba kuka", 1985. (u zajednici s D. Orlić i O. Muftić), "Osnove primijenjene biomehanike zgloba kuka", 1989. Posebno želim naglasiti sudjelovanje u knjizi: E. Morscher: Funktionelle Diagnostik in der Orthopaedie, Enke Verlag, Stuttgart, 1979. Bio je koautor u brojnim knjigama i monografijama iz ortopedije, biomehanike i kliničke anatomije. Profesor Ruszkowski posebno se

posvetio i odgoju mladih znanstvenika koje je angažirao na svojim znanstvenim projektima i iz čega su proizašli brojni magisteriji i doktorati, tako da je pod njegovim vodstvom obranjeno preko 30 magisterija i doktorata znanosti.

Za svoj znanstveni rad profesor Ruszkowski dobio je mnogobrojna priznanja među kojima i izbor za člana suradnika JAZU 1980. godine, potom za izvanrednog člana JAZU 1983. godine i redovitog člana 1991. godine.

Za redovitog člana Medicinske akademije Hrvatske izabran je 1972. godine. Isto tako bio je član Internacionalnog društva za istraživački rad u ortopediji i traumatologiji (SIROT), zatim Internacionalnog društva za biomehaniku (ISB) te Europskog društva za osteoartrologiju. Bio je član nacionalnog komiteta Svjetskog udruženja ortopeda i traumatologa (SICOT). Sudjelovao je u radu savjeta i uredništava sljedećih časopisa: Liječnički vjesnik, Libri oncologici, Acta orthopaedica Iugoslavica i Orthopaedic Practitioner. Za svoj znanstveni rad dobio je nagradu "Pavao Čulumović" Akademije ZLH, 1971. godine i Republičku nagradu za znanstveni rad "Ruđer Bošković" 1981. godine. Dobio je i njemu osobito dragu "Spomenicu" u povodu stote obljetnice rođenja Friedricha Pauwelsa utemeljitelja moderne biomehanike sustava za kretanje, a njegovog velikog učitelja i u kasnijem životu i prijatelja.

Podjednako aktivan i uspješan kao u stručnom, nastavnom i znanstvenom radu profesor Ruszkowski bio je i u *staleškom radu*. Bio je jedan od osnivača, a potom dugogodišnji tajnik i predsjednik Sekcije za ortopediju Hrvatskog liječničkog zbora. Osnovao je i bio dugogodišnji predsjednik Sekcije za biomehaniku HLZ-a. Vršio je različite dužnosti u HLZ-u podružnica Zagreb (potpredsjednik, predsjednik Suda časti, itd.) Organizirao je mnogobrojne stručne sastanke, simpozije i kongrese s međunarodnim sudjelovanjem. Bio je član i delegat u Svjetskom društvu za ortopediju i traumatologiju (SICOT), potpredsjednik Jugoslavenskog udruženja ortopeda i traumatologa (JUOT), zatim član Internacionalnog odbora Alpsko-jadranskih simpozija za rehabilitaciju invalida. Bio je aktivan i u radu različitih odbora i

povjerenstava u okviru Zavoda za zaštitu zdravlja grada Zagreba, u okviru Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu. Tako je bio član Savjeta Kliničkog bolničkog centra (KBC) u Zagrebu, član Upravnog odbora KBC-a, član Upravnog odbora Medicinskog fakulteta u Zagrebu, član Savjeta Zavoda za rehabilitaciju invalidne djece, zatim član Medicinskog savjeta KBC-a, član Savjeta i Izvršnog odbora Zajednice za medicinska i farmaceutska istraživanja SR Hrvatske, te član Naučnog vijeća Saveza liječničkih društava Jugoslavije. Nadalje, bio je potpredsjednik Savjeta KBC-a, predsjednik Savjeta Klinike za ortopediju i delegat Medicinskog fakulteta u Sveučilišnoj skupštini.

Za svoj preglalački rad dobio je mnogobrojna priznanja u vidu odlikovanja, diploma i plaketa. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem, Ordenom zasluga za narod sa srebrenim zrcima i Ordenom republike sa srebrenim vijencem.

Za jedan tako bogat radni vijek kao što je bio život akademika Ive Ruzzkowskog teško je izdvojiti ono najznačajnije, no ipak pokušat ću to učiniti u sljedećih nekoliko rečenica ili bolje reći u sljedećem završnom odjeljku prikaza života i rada akademika Ruzzkowskog.

Najbitnije obilježje znanstvenoga, stručnoga i nastavnoga rada prof. dr. Ive Ruzzkowskog su doprinosi u području fundamentalnih i primijenjenih biomehaničkih istraživanja. Njegovom je zaslugom prvi puta u nas uvedena biomehanika u ortopediju, a i u druge struke, koje se bave sustavom organa za kretanje. Objediniio je kliničare, humane i veterinarske anatome, statičare i druge inženjere u interdisciplinarnom rješavanju problematike sustava za kretanje, tako da se po rezultatima toga rada danas može govoriti o "Zagrebačkoj biomehaničkoj školi".

Znanstvenim se je biomehaničkim radom počeo baviti već kao formirani kliničar, pa mu je zbog toga i većina istraživanja povezana s problematikom njegove ortopedske struke. Takvi pristupi imaju određene prednosti, jer mu je kao kliničaru omogućeno pronalaženje neriješenih pojava iz kliničke prakse, koje su zahtijevale teorijska objašnjenja. Na taj su se način

također ukazale mogućnosti provjere valjanosti bazičkih biomehaničkih istraživanja. Principi te povezanosti, najegzaktnije u svim biološkim istraživanjima, mogu se redovito pratiti u svim njegovim važnijim biomehaničkim radovima. Osim navedenih znanstvenih ostvarenja akademik Ivo Ruszkowski ima velike zasluge za opći razvoj ortopedije uvodeći suvremene dijagnostičke i terapijske metode i osnivanjem novih i užih ortopedskih specijalnosti. Zasluge su mu i u kontinuiranom staleškom radu, okupljanjem kolega iz cijele naše domovine oko ortopedske struke, a posebno u izobrazbi i poticanju mladih kadrova u stručnom i znanstvenom radu. U nastavnom pogledu zasluge su mu u modernizaciji nastave iz ortopedije, u objavljivanju nastavnih tekstova za sve profile zdravstvenih djelatnika te studenata u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi. Pri tome ponovno treba spomenuti udžbenik iz ortopedije za studente medicine, a koji udžbenik je izdavao sa svojim suradnicima tijekom 25 godina. Navedeni je udžbenik odigrao nezamjenjivu ulogu u odgoju studenata medicine, liječnika opće medicine, specijalizanata ortopedije i graničnih struka s ortopedijom i mnogobrojnih zdravstvenih djelatnika. Akademik Ruszkowski osnivač je i organizator poslijediplomske nastave iz ortopedije, također prve u našoj zemlji, a za potrebe koje je napisao i nekoliko monografija. U svojstvu emeritus profesora Sveučilišta u Zagrebu, ostao je u nastavi praktično do pred sam kraj života.

Na kraju ovog prikaza života i rada akademika Ruszkowskog navest ću njegove riječi koje je napisao u Spomenici Klinike za ortopediju 1922. do 1972. godina: "Kaže se da je baština sjeme što donosi žetvu u budućnosti, a mi na tu baštinu možemo biti ponosni". Tako je o baštini govorio akademik Ruszkowski, a ja to mogu ponoviti za našu baštinu danas, tj. za profesora Ruszkowskog kojem izražavam poštovanje u ime tisuće bolesnika koje je liječio, u ime tisuće studenata koji će se uvijek sjećati njegove zaljubljenosti u ortopediju, a što vrijedi i za stotine specijalizanata ortopedije i graničnih struka s ortopedijom koji su prošli kroz Kliniku za ortopediju u doba profesora Ruszkowskog.

Izražavam poštovanje i zahvalnost u ime svih nas koji smo imali sreću raditi, učiti i rasti uz profesora Ruszkowskog. Svi mi, tek danas kada profesora Ruszkowskog više nema među nama, sviješni smo veličine i značaja našeg dragog učitelja. U tom smislu želim završiti ovo moje izlaganje stihovima još jednoga velikog i znamenitog Slavonca za kojeg znam da je bio drag i našem profesoru Ruszkowskom:

*Teče i teče, teče jedan slap;
što u njem znači moja mala kap ?
Gle, jedna duga u vodi se stvara,
I sja i dršće u hiljadu šara.
Taj san u slapu da bi mogao sjati,
I moja kaplja pomaže ga tkati .*

Hvala akademiku Ruszkowskom za sve što je učinio za znanost u ortopediji, za hrvatsku ortopediju i sve nas koji nastavljamo teći u njegovom slapu.

POPIS RADOVA AKADEMIKA IVE RUSZKOWSKOG

ZNANSTVENI RADOVI

1. *Ruszkowski I.* Prilog studiju sindroma kongenitalne multiple artrogripoze. *Acta chir. iug.*, 4:419-435, 1951.
2. *Ruszkowski I.* Melorheostosis, *Acta chir. iug.*, 1-2:161-166, 1953.
3. *Ruszkowski I.* Anestezija plexus brachialis po Kulenkampffu, *Liječ. vjesn.*, 75/11-12: 34-345, 1953.
4. *Ruszkowski I.* Amputacije donjeg ekstremiteta kod djece, *Acta chir. iug.*, 1/3:265-272, 1954.
5. *Ruszkowski I.* Kirurško liječenje defekt-pseudartroze tibije kod djece, *Acta chir. iug.*, 2/2-3:196-202, 1955.
6. *Ruszkowski I., Urbanke A.* O gigantocelularnim ksantomatoznim tumorima sinovije, *Rad. Med. fak. Zagreb*, 1:21-31, 1956.
7. *Ruszkowski I., Kovačić S., Urbanke A.* Eksperimentalna istraživanja regeneracije čahure zgloba kuka kod pasa, *Acta med. iug.*, 3:316-326, 1956.
8. *Ruszkowski I.* Progressive Muskeldystrophie mit angeborener Huftverrenkung, *Ztsch. für Orthop. und Grenzgeb.* 89:222-227, 1957.
9. *Ruszkowski I.* Razmatranje o profilaksi ortopedskih kongenitalnih anomalija, *Bilten – Centar za zaštitu majki i djece NRH*, 1/5:5-7, 1957.
10. *Kovačić S., Ruszkowski I.* Problemi povreda lakta kod djece s ortopedskog stajališta, *Zbornik IV. sastanka Kirurško-ortopedske sekcije ZLH i Slovenskog zdravniškog društva, Zadar 1957*, 389-394.
11. *Ruszkowski I.* Hemofilične artropatije, *Zbornik radova VIII. kongresa kirurga Jugoslavije, Beograd 1957.*, 629-632.
12. *Kovačić S., Hirtzler R., Ruszkowski I.* Eksperimentalno ispitivanje vrijednosti koštanih heterotransplantata konzerviranih u Mertiosalu. Komparativna studija sa svježim auto i homojotransplantatima, *Acta med. iug.*, 11/3:213-240, 1957.
13. *Ruszkowski I.* Atipična prirođena iščašenja kukova – doktorska disertacija, *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*, 1957.

14. *Ruszkowski I.* Ciste medijalnog meniska, *Acta chir. iug.* 5/1:90-95, 1958.
15. *Ruszkowski I.* Solitarne koštane ciste – habilitacijska radnja, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1959.
16. *Ruszkowski I.* O patogenezi solitarnih koštanih cista, *Rad. Med. fak. Zagreb*, 3:250-260, 1960.
17. *Ruszkowski I.* Indikacije i rezultati plastike zglobova nakon ankilozirajuće reumatske upale, *Acta chir. iug.*, 7/1:49-53, 1960.
18. *Ruszkowski I.* Postoperativna revalgizacija vrata femura kod djece, kao prilog teoriji adaptacije kosti rastom u dužinu, *Zbornik radova VII. kongresa Udruženja anatoma Jugoslavije Zagreb*, 1963.,
19. *Ruszkowski I.* Nova iskustva Pauwellovom osteotomijom u liječenju koksartroza, *Reumatizam*, 12/4:125-132, 1965.
20. *Ruszkowski I.* Traitement chirurgical des pertes de substance du tibia par implantation du perone, *Rev. Chir. Orthop.*, 51:719-722, 1965.
21. *Ruszkowski I., Kovačić S.* A Contribution to the Nomenclature and Classification of Congenital Dislocation of the Hip, *Acta med. iug.*, 21:90-97, 1967.
22. *Ruszkowski I.* Prilog mehaničkom tumačenju patogeneze koksartroze, *Zbornik IV. kongresa Udruženja ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ljubljana*, 1967., 113-117.
23. *Ruszkowski I.* Biomehanika kuka, *Zbornik radova IV. kongresa ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ljubljana* 1968., 92-105.
24. *Ruszkowski I., Durrigl Th.* Važnost mehaničkih i bioloških faktora u etiopatogenezi koksartroza, *Rad Med. fak. Zagreb*, 17/2:141-149, 1969.
25. *Ruszkowski I.* Važnost i mogućnost profilakse ortopedskih prirođenih anomalija, *Acta orthop. iug.*, 1:7-13, 1970.
26. *Ruszkowski I., Pećina M.* Orthopaedic-surgical prophylaxis of secondary arthroses of the hip, *Acta med. iug.*, 25:195-205, 1971.
27. *Ruszkowski I., Pećina M.* Contributo clinico-statistico alla conoscenza del menisci discoidi del ginocchio, *Chir. Org. Movim.*, 60/12:57-62, 1971.
28. *Ruszkowski I.* Biomehanička procjena vrijednosti korektivnih intertrohanternih osteotomija u normalizaciji morfoloških odnosa u kuku u adolescentno doba, *Acta orthop. iug.* 2:121-125, 1971.

29. *Ruszkowski I., Pećina M.* Preartroza kuka adolescentnog doba kao indikacija za korektivne operativne zahvate, *Acta orthop. iug.*, 2:113-119, 1971.
30. *Nikolić V., Ruszkowski I., Vučetić A.* Investigation of Trabecular Structure in the Proximal Part of the Femur and its Mechanical Relation to the Epiphyseal Growth Cartilage, *Acta med. iug.*, 24/4:15-24, 1971.
31. *Bego U., Ruszkowski I., Nikolić V., Čermak A.* Effect of Changed Biomechanical Relations on Morphological Alterations of the proximal part of the Femur, *Veterinarski arhiv*, 41:97-101, 1971.
32. *Ruszkowski I., Pećina M.* Preartroza kuka adolescentnog doba kao indikacija za korektivne operativne zahvate, *Acta orthop. iug.*, 2:113-119, 1971.
33. *Muftić O., Ruszkowski I.* A Note on the Effect of Stresses upon the Morphological Changes in the proximal part of the Femur, *Verh. Anat. Ges. Ergb.*, 130:550-564, 1972.
34. *Ruszkowski I., Muftić O.* Biomechanische Erklärung der Etiopathogenese von Knochenaposition am Hals des Femur bei Coxarthrose, *Arch. Orthop. Unfall. Chir.* 73:80-88, 1972.
35. *Durriegl P., Ruszkowski I., Durriegl Th.* Indikation und Resultate der "Spatsynovektomie" am Kniegelenk bei der PCP, *Wissenschaftlicher Sommertagung (Vereinigung der Orthopaeden Oesterreichs)*, Innsbruck 1972., 55-59.
36. *Ruszkowski I.* Biomehantičke karakteristike poremećenog centriranja kuka u doba rasta i preartroze kuka, *Acta orthop. Iugosl.*, 3:95-98, 1972.
37. *Ruszkowski I., Urbanke A.* Neka klinička i patološko-anatomska razmatranja o etiopatogenezi solitarnih koštanih cista, *Libri oncologici*, 1:29-34, 1972.
38. *Ruszkowski I.* Biomehantički principi u rekonstruktivnoj kirurgiji kuka, *Acta orthop. Iugosl.*, 3:41-44, 1972.
39. *Ruszkowski I., Kovačić S., Manev S.* Biomehantička procjena Duchennova i Trendelenburgova fenomena kod oboljenja kuka, *Zbornik radova VI. ortopedsko-traumatoloških dana, Ohrid 1972.*, 241-247.
40. *Ruszkowski I., Kovačić S.* Coxa valga i coxa vara kao biomehantički problem, *Acta orthop. Iugosl.*, 3:291-296, 1972.
41. *Bego U., Ruszkowski I., Zobundžija M., Nikolić V., Čermak K., Hančević J.* Utjecaj resekcije femoralnog živca na proksimalni okrajak bedrene kosti psa, *Acta orthop. iug.*, 4/2:265-270, 1973.

42. *Ruszkowski I., Kovačić S.* Biomechanische Analyse gestorter Ossifikation bei Coxa vara und ihre Normalisierung nach korrektiven Osteotomien, Arch. Orthop. Unfallchir., 74:338-344, 1973.
43. *Muftić O., Ruszkowski I., Kovačić S.* Non-isotropic characteristics of bones in the analysis of ethiopathogenesis of bone apposition of the femoral neck in coxarthrosis, Rad JAZU (Med.) 366:167-177, 1973.
44. *Ruszkowski I., Muftić O., Pećina M.* Analysis of position of the femoral head centre in relation to epiphyseal cartilage in different periods of growth, Rad JAZU (Med.) 366:105-112, 1973.
45. *Bego U., Ruszkowski I., Zobundžija M., Čermak K.* Experimental investigation on the functional reaction of terminal femoral parts in dogs, Rad JAZU (Med.), 366:91 - 98, 1973.
46. *Koržinek K., Muftić O., Ruszkowski I.* L arthrodesi intraarticolare dell anca, analisi clinico-biomeccanica del risultato, Chirurg. Org. Movimen. 62/2:193 -199, 1974.
47. *Ruszkowski I., Koržinek K.* Primjena biomehanike u ortopedskoj kirurgiji kuka, Acta orthop Iugosl., 5/1-2:15-20, 1974.
48. *Ruszkowski I., Muftić O., Pećina M.* Novija bazična saznanja u biomehanici koljena, VI. Kongres ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ohrid 1974; 237-242.
49. *Ruszkowski I., Pećina M., Muftić O.* Osvrt na teorije o prilagodbi kosti uzdužnim rastom primijenjene na proksimalni kraj bedrene kosti, Folia anat. Iug., 3/1:125-134, 1974.
50. *Durrigl Th., Durrigl P., Ruszkowski I.* Indikationen zur Spatsynovektomie am Kniegelenk bei der chronischen Polyarthritits, Verh. Dtsch. Ges. Rheumatologie, 3:280-283, 1974.
51. *Ruszkowski I., Muftić O.* A modification of intra-articular arthrodesis of the hip. Sixth International Symposium on Topical Problems in Orthopaedic Surgery, Lucern 1975; 88-146.
52. *Ruszkowski I., Matasović T.* Comparative results in ankle joint arthrodesis, International Symposium on Topical Problems in Orthopaedic Surgery, Lucern, 1975., 143-146.
53. *Muftić O., Ruszkowski I., Antičević D.* Vibracioni sindrom s biomehaničkog gledišta, Zbornik radova X. Ortopedsko-traumatoloških dana Jugoslavije, Tjentište 1976; 45-51.
54. *Ruszkowski I., Pećina M.* Biomehanička analiza naprezanja u području enhondralne osifikacije u procesu rasta kosti u dužinu, Glasnik Antropološkog društva Jugoslavije, 14:161-168, 1977.

55. *Ruszkowski I., Orlić D.* Utjecaj mehaničkih faktora na uzdužni rast kosti, Glasnik Antropološkog društva Jugoslavije, 14:127-135, 1977.
56. *Ruszkowski I., Burić M.* Akceleracija rasta kao faktor postanka deformacija lokomotornog sustava, Glasnik antropološkog društva Jugoslavije, 14:157-160, 1977.
57. *Ruszkowski I., Muftić O.* Modifizierter Kuntschernagel zur Fixierung des proximalen Teiles des Femurs nach korrektiven Osteotomien bei Kindern, Arch. orthop. Unfall-Chir., 89:239-244, 1977.
58. *Orlić D., Ruszkowski I., Muftić O.* Mehanička analiza oštećenja alopastičkih naprava u ortopedskoj kirurgiji, Zbornik radova JUREMA, Zagreb 1977; 1/5-5/5.
59. *Ruszkowski I., Durrigl P., Muftić O.* Biomehanička istraživanja uzroka lokalizacije iskrivljenja karlješnice kod juvenilnih kifoza, u: Skolioze i kifoze, Medicinska naklada, Zagreb 1977; 193-199.
60. *Ruszkowski I., Antičević D., Muftić O.* Konstrukcija modificiranog Kuntscherovog čavla za fiksaciju intertrohanternih osteotomija, Elektrotehnika, 4:346-349, 1977.
61. *Ruszkowski I., Pećina M., Muftić O.* Temelji funkcionalne anatomije i biomehanike lakatnog zgloba, Arhiv ZMD, 22:181-197, 1978.
62. *Ruszkowski I., Kovačić S.* Experiences with total hip replacement arthroplasty ad modum ring, Acta orthop. scand., 49:192-194, 1978.
63. *Ruszkowski I., Durrigl P.* Klinische Manifestation der Kompensation seitlicher Instabilität des Beckens - Biomechanische Betrachtung, 66. Tagung der Deutschen Gesellschaft für Orthopädie und Traumatologie, Basel, 1979., 17-20.
64. *Ruszkowski I.* Applied Biomechanics in the Diagnosis and Therapy of the Hip Disease, XV World Congress, Rio de Janeiro, 1981., 14.
65. *Ruszkowski I.* Nova klinička zapažanja funkcionalne prilagodbe rastom kosti u širinu i dužinu, Rad JAZU (Med.) 402/18:253-264, 1982.
66. *Ruszkowski I., Šakić Š.* Transposition of the Greater Trochanter of the Femur During Growth, Arch Orthop Traumat Surg, 100:43-48, 1982.
67. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Prijelomi trupa totalne endoproteze zgloba kuka – Biomehanička razmatranja, Acta orthop. Jugosl. 14/1-2:5-16, 1983.

68. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Studija vlastite konstrukcije trupa femuralnog dijela totalne endoproteze kuka, Zbornik radova JUREMA, Zagreb 1983., 9-12.
69. *Orlić D., Ruszkowski I.* The Radiological appearance of appositional new bone on the medial part of the neck of the femur in coxarthrosis, International Orthop., 7:11-16, 1983.
70. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O., Horvat Z.* Biomehanička rješenja u konstrukciji vlastite endoproteze zgloba kuka, Inventivni radnik, 3/16:11-14, 1984.
71. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O., Horvat Z.* Konstrukcijsko rješenje acetabularne komponente totalne zamjene zgloba kuka, Zbornik radova JUREMA, 30/4:27-30, 1985.
72. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Endoproteza zgloba kuka, Patentni glasnik, Patent br. 880/85 A 61 F 2/32, 1985.
73. *Ruszkowski I., Muftić O., Labar J., Strinović D.* Biomehanički pristup ozljedama vratne kralješnice, Simpozij Slovenske akademije znanosti in umetnosti "Poškodbe glave in vratu", Slovenj Gradec, 1990., Zbornik referata, 163-171.
74. *Ruszkowski I., Pećina M.* Biomechanical analysis of antalgic limping in the knee, XVII World Congress SICOT, Montreal, 1990., pp. 588-589.
75. *Ruszkowski I., Pećina M., Urošević D.* Mechanical explanation of the knee antalgic limping, Period. biol., 92/sup 1:33, 1990.
76. *Ruszkowski I., Antičević D., Urošević D.* Primijenjena biomehanika u ortopediji dječje dobi, Arhiv ZMD, 34:205-210, 1990.
77. *Ruszkowski I., Muftić O., Keros P.* Biomehanička razmatranja rasta i diferencijacije potpornog tkiva, Rad Med Fak Zagreb, 32/4:297-305, 1991.
78. *Bielen M., Ruszkowski I., Ivanković D., Hohnjec V.* Analiza rezultata mjerenja antalgičnog rasterećenja kuka uporabom štapa, Rad. Med. fak. Zagreb, 32/4:271-279, 1991.
79. *Ruszkowski I., Pećina M.* Quo vadis arthroplastica?, Medicinski pregled, 44/5-6:205-208, 1992.

STRUČNI RADOVI

1. *Ruszkowski I.* Noga i obuća, Noga i obuća, 1:13-14, 1952.
2. *Ruszkowski I.* Stopalo i civilizacija, Koža i obuća, 4:19-20, 1953.

3. *Ruszkowski I.* Utjecaj obuće na razvoj stopala, Koža i obuća, 4:145-149, 1953.
4. *Ruszkowski I.* Povodom akcije uzimanja plantograma – otisaka dječjih stopala, Koža i obuća, 3:105-106, 1954.
5. *Ruszkowski I.* Koji deformiteti stopala mogu biti uzrokovani neispravnom obućom, Koža i obuća, 2:55-59, 1954.
6. *Grospić F., Ruszkowski I.* Sportske povrede, Med. glasnik, 4-5:160-166, 1956.
7. *Ruszkowski I.* Deformiteti stopala i ortopedska obuća, Koža i obuća, 6:215-217, 1956.
8. *Ruszkowski I.* Rana dijagnostika zglobo-koštane tuberkuloze, Liječ. vjesn. 78/9-10: 451-458, 1956.
9. *Ruszkowski I.* Ortopedija i rehabilitacija, Liječ. vjesn, 78/9-10:484-487, 1956.
10. *Ruszkowski I.* Rehabilitacija poliomijelitisa, Zdrav. novine, 10 : 160-164, 1957.
11. *Ruszkowski I.* Važnost aktivnog pokreta u medicinskoj rehabilitaciji, Studijski kongres FIG, 1957., 187-190.
12. *Ruszkowski I.* Loša držanja i iskrivljenje kralježnice, Saopćenja, 5/2:19-32, 1958.
13. *Ruszkowski I.* Značenje i važnost okupacione terapije u ortopediji, Godišnjak liječilišta Krapinske Toplice, 1958., 59-64.
14. *Ruszkowski I.* Neke karakteristike rehabilitacije invalida u Švedskoj, Acta chir. iug., 5/4:389-392, 1958.
15. *Ruszkowski I.* Rehabilitacija invalida s amputiranim donjim ekstremitetima, Rehabilitacija, 1/4:17-19, 1958.
16. *Ruszkowski I.* Ortopedske prirodene mane, Bilten Saveza društava "Naša djeca", 6:47-48, 1960.
17. *Ruszkowski I.* Proteze za gornje ekstremitete, Elaborat za standardizaciju ortopedskih pomagala, Sekretarijat SIV-a za soc. politiku, Beograd, 1960.
18. *Ruszkowski I.* Važnost obuće za pravilan razvoj stopala, Arhiv za zaštitu majke i djeteta, 3:5-7, 1960.
19. *Ruszkowski I.* Bolovi u ramenu kod vozača motornih vozila, Zbornik radova VII. intersekcijanskog sastanka ortopeda i traumatologa, Novo Mesto-Ljubljana, 1960., 134-136.

20. *Ruszkowski I.* Gerijatrija u ortopediji, Praxis medici – Reumatizam, 5:162-164, 1961.
21. *Ruszkowski I.* Preventivna medicina u ortopediji – Preventivni rad u terapijskoj medicini, Savez lekarskih društava, Beograd, 1962., 203-208.
22. *Ruszkowski I.* Osvrt na indikacije operativnog liječenja koksartroza, Reumatizam, 12 /3:94-101, 1966.
23. *Ruszkowski I.* Fizioterapijske smjernice kod tzv. rasterećujućih operacija koksartroza, Reumatizam, 14/2:43-48, 1967.
24. *Ruszkowski I.* Šepanje kao simptom obrambenog mehanizma bola i funkcionalne insuficijencije kuka, Reumatizam, 15:39-43, 1968.
25. *Ruszkowski I., Nikolić V.* Habitualno iščašenje ramena, Liječ. vjesn, 90:469-473, 1968.
26. *Ruszkowski I., Durrigl Th.* Važnost mehaničkih i bioloških faktora u etiopatogenezi koksartroza, Rad. Med. fak. Zagreb, 17/2:141-149, 1969.
27. *Ruszkowski I.* Klinička problematika sekundarnih artroza u staračko doba, Zbornik simpozija o gerijatriji, Zagreb, 1969., 193-201.
28. *Ruszkowski I.* Važnost i mogućnost profilakse ortopedskih prirođenih anomalija, Acta orthop. iug., 1:7-12, 1970.
29. *Ruszkowski I., Pećina M.* Indikacije za operativno liječenje kanalikularnih sindroma šake, Zbornik II. simpozija o bolestima i ozljedama šake, Zagreb, 1970., 419-426.
30. *Heneberg Z., Ruszkowski I.* Artrodeza metakarpofalangealnog zgloba palca na reumatoidnoj šaci, Zbornik II. simpozija o bolestima i ozljedama šake, Zagreb, 1970., 145-148.
31. *Ruszkowski I., Pećina M.* Kompresija ulnarnog živca u području šake (Sindrom Guyonova kanala), Liječ. vjesn, 92:781-789, 1970.
32. *Henneberg Z., Bruck S., Kos V., Ruszkowski I.* Cirkumskriptna kalcinoza, Reumatizam, 13/4:124-129, 1971.
33. *Ruszkowski I., Dürriegl P., Pećina M.* Naša iskustva s "Vitalium-cup" plastikama kuka, Acta orthop. Iugosl., 3/1-2:95-98, 1972.
34. *Ruszkowski I., Dürriegl P.* Naša iskustva u kirurško-ortopedskom liječenju reumatoidne šake, Zbornik radova III. simpozija o bolestima i ozljedama šake, Zagreb, 1972., 413- 416.
35. *Ruszkowski I.* Klinička problematika malignih tumora osteoartikularnog sustava, Zbornik radova III. kongresa kancerologa Jugoslavije, Zagreb, 1972., 1423-1433.

36. *Ruszkowski I., Krivec I., Ružička A.* Rasteretne vježbe u konzervativnom liječenju koksartroza, Reumatizam, 19/4:133-137, 1972.
37. *Ruszkowski I.* Biomehanika lokomotornog sustava i njeno kliničko značenje, Liječ. vjesn, 94:221-223, 1972.
38. *Ruszkowski I., Milat D., Orlić D.* Prijedlog klasifikacije ortopedskog sistematskog pregleda školske djece, Zbornik radova I. kongresa školske medicine Hrvatske, Split-Trogir, 1972., 391-394.
39. *Ruszkowski I.* Biomehanički principi u rekonstruktivnoj kirurgiji kuka u srednjem životnom dobu, Acta orthop Iugosl. 3/1-2:41-44, 1972.
40. *Nikolić V., Hančević J., Ruszkowski I., Durriegl P., Cerovac H.* Radiodenzitometrijske metode u dijagnostici osteoporoze, Acta orthop Iugosl. 4:243-250, 1973.
41. *Jajić I., Ruszkowski I.* Naša iskustva s rasteretnim vježbama u liječenju koksartroze, Zbornik radova III. Jug. fizijatrijskih dana, Sarajevo, 1973., 107-109.
42. *Jajić I., Ruszkowski I., Koržinek K.* Naša iskustva s Indocidom u liječenju postoperativne boli i postoperativnog edema, Reumatizam 21:214-220, 1974.
43. *Ruszkowski I., Pećina M.* Aloplastičke zamjene zglobova, Acta orthop. Iugosl., 5/1-2: 37-54, 1974.
44. *Ruszkowski I., Pećina M.* Indikacije i rezultati parcijalne aloplastičke zamjene zgloba kuka endoprotezom po Austin Moore-u, VI. Kongres ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ohrid, 1974., 73-77.
45. *Ruszkowski I., Pećina M.* Indikacije i rezultati totalne aloplastičke zamjene zgloba kuka, VI. Kongres ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ohrid, 1974., 169-174.
46. *Ruszkowski I., Spaventi Š., Matasović T., Schwarzvald M.* Dijagnostika komplikacija pri aloartoplastikama kuka metodom radiotrasera, VI. Kongres ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ohrid, 1974., 205-209.
47. *Ruszkowski I., Muftić O., Orlić D., Vnućec Z.* Oštećenja fiksacionih aloplastičkih materijala u koštanoj kirurgiji, VI. Kongres ortopeda i traumatologa Jugoslavije, Ohrid, 1974., 555-562.
48. *Kovačić S., Ruszkowski I.* Rezultati konzervativnog liječenja idiopatskih skolioza, Acta orthop. Iugosl., 5/1-2:91-100, 1974.

49. *Ruszkowski I., Durriegl P.* Naša iskustva u operativnom liječenju reumatoidnog artritisa, *Acta orthop. Iugosl.*, 5/1-2:87-90, 1974.
50. *Ruszkowski I.* Radna grupa za znanstvene programe Akademije ZLH i njen pristup problematici znanstvenog rada u SR Hrvatskoj, *Bilten Akademija ZLH*, 7:10-12, 1974.
51. *Ruszkowski I.* Pregled ortopedске problematike artroze kuka, *Zbornik radova VI. Kongresa liječnika Hrvatske*, Zagreb, 1975., 222-224.
52. *Ruszkowski I., Jajić I., Belija-Brežnja B., Matasović T., Durriegl P.* Primjena Keflina i Keflexa u postoperativnoj profilaksi infekcija u bolesnika s aloartoplastičnim zamjenama kuka, *Lek Ljubljana*, 1975.
53. *Ruszkowski I.* Ortopedija – nešto o nazivu i djelokrugu njezina djelovanja, *Liječ vjesn*, 98:449-451, 1976.
54. *Ruszkowski I.* Nomenklatura i klasifikacija prirođenih dislokacija kukova, *Acta orthop. Iugosl.*, 7/2:366-368, 1976.
55. *Ruszkowski I.* Značaj biomehanike u razvoju suvremene ortopedije u nas, *Rad Med. Fak. Zagreb*, 24/1-3:83-91., 1976.
56. *Ruszkowski I.* Klinička onkologija-kosti, *ZLH Zagreb*, 1977., 544-556.
57. *Ruszkowski I., Pećina M., Muftić O.* Funkcionalna anatomija i biomehanika talokruralnog zglobova, *Zbornik radova VII. kongresa ortopeda i traumatologa Jugoslavije*, Sarajevo, 1978., 273-279.
58. *Ruszkowski I., Bilić R.* Stabilizazione operacije u reumatoidnom artritisu, *V. simpozij – Bolesti i ozljede šake*, Dubrovnik, 1978., 80-82.
59. *Orlić D., Ruszkowski I., Muftić O.* Oštećenja aloplastičkih materijala kao uzrok neuspjeha operativnih zahvata, *Zbornik radova JUREMA Zagreb*, 1979., 103-107.
60. *Ruszkowski I.* Stajalište kliničara o primjenjenoj znanosti i njenom vrednovanju, *Scientia Yugoslavica*, 5/1-4:11-15, 1979..
61. *Ruszkowski I., Orlić D.* Plastički materijal kao nadomjestak kod oboljenja zglobova i kostiju, *Zbornik radova savjetovanja "Primjena polimera u medicini*, Zagreb, 1979., 1-4.
62. *Ruszkowski I., Antičević D.* Upotreba aloplastičkih zamjena zglobova u osteoartikularnoj kirurgiji, *Struka i znanost*, 1/1:139-146, 1980.
63. *Ruszkowski I., Koržinek K.* Degenerativna oboljenja zglobova kao posljedica kostoloma, u: *Hančević J. i Smiljanić B. Traumatologija u suvremenoj medicini*, Zagreb, 1981, 139-156.

64. *Ruszkowski I.* Idiopatska aseptička nekroza glave femura u odraslih, Zbornik radova XII. ortopedsko traumatoloških dana Jugoslavije, Novi Sad, 1981., 411-423.
65. *Ruszkowski I., Pećina M., Muftić O.* Funkcionalna anatomija i biomehanika lakatnog zgloba, Acta orthop. Iugosl. (Zbornik radova), Beograd, 1981., 7-15.
66. *Orlić D., Ruszkowski I., Čalić R.* Učestalost infekcija u bolesnika s totalnom endoprotezom zgloba kuka. Analiza bolesnika operativno liječenih od 1976.-1979., Acta orthop. Iugosl., 13:98-105, 1983.
67. *Orlić D., Ruszkowski I., Čalić R.* Prevencija i liječenje infekcija pri ugradnji totalnih endoproteza zgloba kuka, Zbornik radova I. Savjetovanje o hospitalnim infekcijama, Zagreb, 1984., 125:134.
68. *Ruszkowski I., Orlić D., Kuprešak Ž.* Mogućnosti upravljanja osobnim automobilom bolesnika s totalnom zamjenom zgloba kuka, Suvremeni promet, 7/2 -3:23-27, 1985.
69. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Biomehanička načela i koncept vlastite endoproteze zgloba kuka (R.O.M.), u: Orlić D. Aloartropalstika kuka, JUMENA, Zagreb, 1986.
70. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Prijelom trupa totalne endoproteze zgloba kuka, u: Orlić D. Aloartroplastika kuka, JUMENA, Zagreb, 1986.
71. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O., Ruszkowski T.* Instrumentarij za podešavanje distribucije opterećenja između koštanog ležišta vrata femura i ovratnika endoproteze, Zbornik radova JUREMA, 31/5:103-106, 1986.
72. *Ruszkowski I., Antičević D.* Komplikacije nakon prijeloma gornjeg dijela bedrene kosti u dječjoj dobi, Acta orthop. Iugosl., 17:76-80, 1986.
73. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Mogućnosti objektivne procjene boli u kuku biomehaničkim analizama antalgicnog rasterećenja kuka, Acta orthop. Iugosl., 19:17-21, 1988.
74. *Ruszkowski I.* Ortopedija, u: Duraković Z. i sur. Medicina starije dobi, Naprijed, Zagreb, 1990.
75. *Strinović B., Ruszkowski I., Pavić T.* Preartroza kuka u odrasloj populaciji, Liječ. vjesn, 114:15-18, 1992.
76. *Orlić D., Ruszkowski I., Muftić O., Bajraktarević-Ćićin Šain T., Zdilar N.* Intramedullary reaming during total hip arthroplasty, Period. biol., 95/1:163-165, 1993.

KNJIGE – UDŽBENICI – MONOGRAFIJE

1. *Ruszkowski I.* Dijagnostika kuka, Medicinska naklada, Zagreb, 1970.
2. *Ruszkowski I. i sur.* Ortopedija, Medicinska naklada, Zagreb, 1970.
3. *Ruszkowski I. i sur.* Spomenica – Ortopedska klinika 1922/1973, Medicinska naklada, Zagreb, 1973.
4. *Ruszkowski I. i sur.* Ortopedija I (udžbenik), Medicinska naklada, Zagreb, 1976.
5. *Ruszkowski I. i sur.* Ortopedija (udžbenik), JUMENA, Zagreb, 1979.
6. *Ruszkowski I.* Normalan i poremećen hod čovjeka, JUMENA, Zagreb, 1981.
7. *Ruszkowski I., Orlić D., Muftić O.* Endoproteze zgloba kuka, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1985.
8. *Ruszkowski I. i sur.* Ortopedija (udžbenik), JUMENA, Zagreb, 1986.
9. *Ruszkowski I.* Osnove primijenjene biomehanike zgloba kuka, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1989.
10. *Jovanović S., Keros P., Kargovska-Klisarova A., Ruszkowski I., Malobabić S.* Klinička anatomija. Donji ekstremiteti, Naučna knjiga – Školska knjiga, Beograd-Zagreb, 1989.
11. *Ruszkowski I., Pećina M.* Spomenica povodom 60. obljetnice Udruženja ortopeda i traumatologa Jugoslavije, JUOT, Zagreb, 1990.
12. *Ruszkowski I. i sur.* Ortopedija (udžbenik), Medicinska naklada Zagreb, 1990.

ENCIKLOPEDIJSKI ČLANCI

1. *Ruszkowski I.* Kontraktura, Medicinska enciklopedija, Zagreb, 1960., 6:39-42.
2. *Ruszkowski I.* Lakat, Medicinska enciklopedija, Zagreb, 1960., 6:300-307.

3. *Ruszkowski I.* Rame, Medicinska enciklopedija, Zagreb, 1964., 8:452.
4. *Ruszkowski I.* Zglob. Endoproteze zglobova, Medicinska enciklopedija – dopunski svezak, Zagreb, 1974., 750-751.
5. *Ruszkowski I., Muftić O.* Biomehanika lokomotornog sustava, Medicinska enciklopedija – dopunski svezak, Zagreb, 1974., 86-93.
6. *Ruszkowski I., Pećina M., Orlić D., Burić, M.* Umjetni zglobovi, Medicinska enciklopedija - II. dopunski svezak, Zagreb, 1986., 749 – 752.
7. *Ruszkowski I.* Pojmovi iz ortopedije, u: Medicinski leksikon, Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" , Zagreb, 1992.

OSTALE PUBLIKACIJE

1. *Ruszkowski I.* Ortopedija – skripta za Srednju medicinsku školu, Zagreb, 1951.
2. *Ruszkowski I.* Prirođeno iščašenje kuka, Zaštita zdravlja, 8/4:49-64, 1953.
3. *Ruszkowski I.* Što su artroze, Zaštita zdravlja, 9-10:141-142, 1954.
4. *Ruszkowski I.* Posljedice rahitisa na kostima, Zaštita zdravlja, 7-8:52-53, 1956.
5. *Ruszkowski I.* Oblik, anatomska građa i funkcija ljudskog stopala, Koža i obuća, 2:1-8, 1956.
6. *Ruszkowski I.* Ortopedija – skripta za Školu za medicinske sestre, Zagreb, 1957.
7. *Ruszkowski I.* Kakvu obuću treba nositi vaše dijete, San. tehn., 3-4 : 90 - 91, 1958.
8. *Ruszkowski I.* Ozljeđe kod zimskih sportova, San. tehn., 5/12 : 435 - 439, 1958.
9. *Ruszkowski I.* Maligni tumori kosti, Medicinski fakultet, Zagreb, 1973.
10. *Ruszkowski I.* Ocjena invalidnosti i preostale radne sposobnosti kod bolesti kralježnice, Savjetovanje ZMIORH, Opatija, 1979., 1-4.
11. *Ruszkowski I.* U povodu stogodišnjice rođenja prof. dr. Božidara Špišića, Liječ. vjesn, 102/11: 674-677, 1980.
12. *Ruszkowski I.* Klinički problemi starenja lokomotornog sustava, Preventivni aspekti starijih osoba, ZLH, Zagreb, 1981., 179-182.

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA
SVEZAK 91

IVO RUSZOWSKI
1921-1998.

IZDAVAČ
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA IZDAVAČA
ANDRIJA KAŠTELAN

TEHNIČKI UREDNIK
RANKO MUHEK

NAKLADA
400 PRIMJERAKA

TISAK
Z i B MLADOST

ISBN 953-154-446-8
ISSN 1330-0865

